

VADEMECUM

SCHRIJVEN EN ARGUMENTEREN

WIJSBEGEERTE

&

MORAALWETENSCHAP

Inhoudstafel

Inleiding

Doel van het vademecum

Organisatie en gebruik van het vademecum

Materiaal dat in dit vademecum werd (her)opgenomen

Academisch Schrijven (papers, bachelorproef én masterproef)

Algemene richtlijnen

Vraagstelling

Claim

Opbouw

Structuur

Argumenten

Gebruik van literatuur

 Citatiestijlen

 Gebruik van bibliografische software

Filosofische terminologie

Spelling en Stijl

Lay-out

Schrijftips

Specifieke tekstvormen

Examenvragen

Schrijven van een abstract

Bachelorproef

Masterproef

Presentaties geven

Vorm

Inhoud

De presentatie geven

Bibliotheek en andere diensten

De universiteitsbibliotheek

Boekentoren

Facultaire bibliotheek

ILL

Online diensten van de bibliotheek

VPN

Artikels downloaden

Andere diensten

Taalonthaal

Taaladvies

Studiebegeleiding

Studiebegeleiding en advies

PC-Knooppunt Letteren en Wijsbegeerte

Varia

Verdere literatuur

1. Inleiding

1.1. Doel van het vademecum

Dit vademecum is een centraal referentiepunt voor alle informatie over zaken die gerelateerd zijn aan schrijven en argumenteren binnen de volledige opleiding Wijsbegeerte of Moraalwetenschappen. De bedoeling is om zowel studenten als lesgevers een werkinstrument te bieden. Voor studenten biedt het een houvast en geheugensteun die ze doorheen hun hele opleiding kunnen raadplegen. Voor lesgevers biedt het een handig instrument om naar te verwijzen bij schrijfp opdrachten. Iedere student kan dit vademecum raadplegen om de normen te ontdekken waarmee zijn schrijftaken worden beoordeeld. Iedere docent kan het vademecum gebruiken als norm waarmee hij het verbeteren kan aanvangen.

1.2. Organisatie en gebruik van het vademecum

Het vademecum bestaat uit twee hoofddelen.

Het eerste hoofddeel behandelt het academisch schrijven. Dit deel bevat enerzijds *algemene* richtlijnen, en anderzijds *genrespecifieke* richtlijnen. Bij de algemene richtlijnen vind je uitleg over de basisvaardigheden van academisch schrijven: het structureren van een verhoog, het opstellen van een argumentatie, het uitwerken van een vraagstelling, citeren en parafaseren. Deze richtlijnen zijn zo algemeen dat zij altijd, in elk schrijfsel van een student, als norm moeten dienen om succes of falen van het schrijfsel te beoordelen, zowel door de student als door zijn docent. De *specifieke* richtlijnen bestaan uit richtlijnen die relevant zijn voor het schrijven van verschillende tekstsoorten, zoals een paper, een masterproef, of zelfs examenvragen.

Het tweede hoofddeel biedt de lezer informatie over de organisatie en het gebruik van de universiteitsbibliotheek en andere diensten aan de Universiteit Gent die je kunnen helpen. De universiteit verzamelt grote hoeveelheden informatie en stelt deze via allerhande kanalen ter beschikking aan haar studenten. Het is uiterst belangrijk om die verschillende kanalen goed te kennen.

Op het einde van dit document bieden we nog suggesties voor verdere literatuur.

Zoals hierboven vermeld is het vademecum vooral bedoeld als een *werkinstrument*. Het werd niet opgesteld om louter gelezen, maar om gebruikt te worden. Afhankelijk van de noden van de gebruiker, zal er op een andere manier met het document omgesprongen worden. Ook de relatieve relevantie van bepaalde onderdelen in dit vademecum zal bepaald worden door de noden van de gebruiker. Als werkinstrument staat in de eerste plaats de rubric uit sectie 2.1 centraal. De lezer kan deze rubric onophoudelijk gebruiken om de eigen schrijfp opdrachten te evalueren en bij te schaven.

1.3. Materiaal dat in dit vademecum werd (her)opgenomen

Een deel van het werk aan dit vademecum bestond uit het samenbrengen en incorporeren van reeds bestaande leidraden opgesteld door lesgevers en instanties van de Universiteit Gent.

Zo is het onderdeel 'Heuristiek voor bronnen' grotendeels gebaseerd op het 'Heuristiek'-document opgesteld door Prof. Dr. Danny Praet. De samenstellers van het vademecum danken professor Praet voor de toestemming om dit materiaal op te nemen.

Voor het onderdeel 'Academisch Schrijven' baseerden we ons grotendeels op het materiaal in de 'Taalonthaal-schrijfwijzer' en het 'Vademecum Taalonthaal'. Wij danken de mensen van Taalonthaal voor de toestemming om dit materiaal op te nemen, en hun verdere hulp en tips.

Dank ook aan Milena De Wael voor de referenties en tips.

2. Academisch Schrijven (papers, bachelorproef én masterproef)

2.1. Algemene richtlijnen

Om studenten houvast te bieden bij het maken van schrijfoopdrachten en om de evaluatie van die opdrachten te stroomlijnen, heeft de opleiding een zogenaamde rubric opgesteld. Lesgevers worden aangemoedigd om deze te gebruiken bij het evalueren van schrijfoopdrachten. Studenten kunnen deze rubric dus gebruiken om aan zelfevaluatie te doen voor ze een opdracht indienen.

De eerste kolom bevat een aantal criteria waaraan iedere academisch tekst in de filosofie moet voldoen. In de volgende drie kolommen staan respectievelijk de ideale, minder ideale en slechte wijze waarop een tekst aan die criteria kan voldoen. Het is de bedoeling dat iedere student in staat is om zijn eigen teksten op deze criteria te controleren en zo dicht mogelijk bij de kolom "uitstekend" te komen. In de volgende tien secties worden de verschillende criteria uitvoerig behandeld, en krijg je op het einde ook verwijzingen naar de tips van taalonthaal die deze criteria behandelen. In de tabel hieronder vind je ook links naar de online tips van taalonthaal waar deze zaken behandeld worden (in het blauw).

criterium	Goed	Bijna goed	Slecht
1. Vraagstelling Onderwerp afbakenen Onderzoeksvraag	De paper vertrekt van een duidelijke vraagstelling, die expliciet vermeld wordt en die voldoende richtinggevend is.	De paper vertrekt van een vraagstelling, maar deze wordt niet expliciet vermeld en/of is onvoldoende richtinggevend.	De paper vertrekt niet van een vraagstelling.

2. Stelling	De paper bevat een centrale stelling die helder wordt gearticuleerd.	De paper bevat een centrale stelling. Deze stelling wordt echter onvoldoende of niet expliciet gemaakt: ze wordt doorheen verschillende zinnen en paragrafen vorm gegeven.	De paper bevat geen duidelijke centrale stelling. Er is eerder een aaneenschakeling van visies en opinies.
3. Inzicht	De paper getuigt van autonoom verworven inzicht in de behandelde materie.	De paper getuigt van enig inzicht in de behandelde materie.	De paper getuigt van weinig tot geen inzicht in de behandelde materie.
4. Opbouw Opbouw academische tekst	De paper is expliciet opgedeeld in een goede inleiding, midden en conclusie. De paper blijft binnen de opgegeven lengte.	Eén of meerdere opdelingen ontbreken, bijv. een afgebakende conclusie. De paper overschrijdt de opgegeven lengte, of is te kort.	De paper is niet opgedeeld in onderdelen. De paper overschrijdt de opgegeven lengte, of is te kort.
5. Structuur Indeling alinea's en paragrafen	De delen van de paper vertonen een duidelijke samenhang, met subonderdelen voor de relevante argumenten. De tekst heeft een goede indeling in zinvolle alinea's en paragrafen. Elke alinea bevat één kerngedachte.	Binnen de onderdelen springt de auteur af en toe van het ene argument of het ene probleem naar het andere. De tekst bestaat uit verschillende alinea's en paragrafen, maar die zijn inhoudelijk niet altijd zinvol. Alinea's bevatten niet altijd één duidelijke kerngedachte.	Er is weinig of geen samenhang aan te brengen in de verschillende onderdelen. De tekst heeft geen of een grotendeels onduidelijke indeling in alinea's en paragrafen. De alinea's bevatten herhaaldelijk geen of

<p>Signaalwoorden</p>	<p>Signaalwoorden worden goed gebruikt.</p>	<p>Signaalwoorden worden niet altijd goed gebruikt.</p>	<p>net meerdere kerngedachten. Signaalwoorden ontbreken of worden slecht gebruikt.</p>
<p>6. Argumenten Tips argumentatie</p>	<p>De hoofdstelling en deelstellingen worden ondersteund door geldige argumenten, waarbij duidelijk aangegeven wordt welke stellingen beargumenteerd worden.</p>	<p>De paper bevat argumenten voor de hoofdstelling en de deelstellingen, maar deze zijn niet altijd geldig, of er wordt niet altijd duidelijk aangegeven welke stellingen ze ondersteunen.</p>	<p>Er worden geen argumenten gegeven en/of de argumenten ondersteunen de stellingen niet.</p>
<p>7. Gebruik van literatuur Omgaan met bronnen</p>	<p>De paper steunt op een <i>actieve manier</i> op primaire en secundaire bronnen, d.w.z. de inhoud wordt gebruikt als onderdeel van een argumentatie of wordt op kritische wijze besproken.</p>	<p>De paper maakt gebruik van bronnen, maar op een <i>passieve manier</i>, d.w.z. de inhoud ervan wordt louter overgenomen en niet actief gebruikt in de paper.</p>	<p>Er is onvoldoende bronmateriaal en het wordt niet goed gebruikt.</p>
<p>8. Parafraseren en citeren Correct refereren Correct citeren Vermijd plagiaat</p>	<p>De verwijzingen en bibliografische gegevens zijn correct.</p>	<p>De verwijzingen en bibliografische gegevens zijn niet altijd correct.</p>	<p>Verwijzingen en bibliografische gegevens ontbreken of zijn niet correct.</p>

Bibliografische software			
9. Filosofische of wetenschappelijke terminologie Tips woordenschat	De gebruikte terminologie wordt consistent toegepast en waar nodig gesitueerd binnen het onderzoeksgebied.	De gebruikte terminologie wordt consistent toegepast, maar onvoldoende gesitueerd.	De gebruikte terminologie wordt niet consistent toegepast en niet gesitueerd waar nodig.
10. Spelling, grammatica en stijl Spelling en grammatica Stijl	De tekst is taalkundig correct. Er wordt een correcte academische stijl gehanteerd.	De paper bevat meerdere grammaticale en/of spellingsfouten. De stijl is niet altijd academisch.	De grammatica en de spelling van de paper zijn ondermaats. De schrijfstijl is niet academisch.
11. Vormgeving Tips lay-out	De lay-out is verzorgd en wordt consistent toegepast. De paper bevat de nodige informatie (naam indien van toepassing, vak, academiejaar, titel, paginanummering).	De lay-out is over het algemeen verzorgd maar bevat soms stijlbreuken. Bepaalde informatie (naam indien van toepassing, vak, academiejaar, titel, paginanummering) ontbreekt.	De lay-out is onverzorgd en inconsequent. De nodige informatie (naam indien van toepassing, vak, academiejaar, titel, paginanummering) ontbreekt.

Noot: Naar gelang de opdracht, zullen bepaalde criteria minder of niet meetellen. De lesgever zal dit duiden.

2.1.1. Vraagstelling

Vooraleer je aan een paper begint, is het belangrijk om een vraagstelling of onderzoeksvraag te formuleren. Deze vraag wordt in de inleiding van de paper

geformuleerd. Vaak (maar niet altijd) wordt zij voorafgegaan door een schets van de context en de formulering van een probleemstelling.

Een onderzoeksvraag is een vraag die aangeeft wat de bedoeling is van de paper en wat je precies zal onderzoeken. Een onderzoeksvraag geeft zin en richting aan je onderzoek. Vaak kan men deelvragen formuleren die men afzonderlijk zal behandelen in de paper. Het opstellen en oplossen van deelvragen geeft al een eerste structuur aan de paper. Een goede onderzoeksvraag bakent ook het onderzoek(sdomein) af: zaken die niet belangrijk zijn voor de onderzoeksvraag, horen niet thuis in de paper.

Het is belangrijk dat de onderzoeksvraag helder en duidelijk geformuleerd wordt, dat ze volledig is, beknopt, maar ook niet te gesloten. De onderzoeksvraag moet aanleiding geven tot een interessante paper.

Onderzoeksvragen kunnen van verschillende aard zijn, de belangrijkste types zijn:

- Beschrijvende vragen waarop het antwoord een beschrijving is van een begrip of van een ontwikkelingen in het denken.

Vb. Wat is Aristoteles' argument voor het bestaan van God in Met. Λ ?

- Vergelijkende vragen die je aanzetten tot het zoeken van overeenkomsten en verschillen.

Vb. Wat zijn de belangrijkste verschillen in het concept van eenheid van de wetenschap bij Otto Neurath en Ernst Nagel?

- Verklarende vragen waarbij je een antwoord zoekt op de vraag 'hoe komt het dat'.

Vb. Waarom verwerpt de christelijke ethiek van Thomas Aquinas abortus?

- Waardebepalende vragen leiden tot een paper waarin je een oordeel velt over of een waarde toekent aan iets.

Vb. Welke consequentialistische positie kan men innemen omtrent het homohuwelijk?

Aan een vraag kan je meestal werken door hem in opeenvolgende fasen steeds fijnmaziger en specifieker te maken.

Voorbeeld:

Wat is de filosofie van Foucault?

Deze onderzoeksvraag is te algemeen: je kan nooit het volledige oeuvre van een filosoof samenballen in een overzichtelijke tekst. Alleen specialisten die overzichtswerken schrijven, kunnen zich wagen aan een dergelijk algemene onderzoeksvraag. Je moet dus specifieker zijn! Uiteraard heeft een masterproef een algemenere onderzoeksvraag dan een korte paper. Vaak komen er ook uit algemene onderzoeksvragen concretere subvragen voort. Toch mag de hoofdonderzoeksvraag nooit te vaag of algemeen zijn.

Wat is het concept van gouvernementaliteit bij Foucault?

Deze vraag spitst zich toe op een concept bij een auteur, en maakt op die manier de grenzen van je onderzoek duidelijker. Na enig opzoekingswerk kan je echter een eerste afbakening altijd nog specifieker maken.

Wat is het concept van gouvernementaliteit in Foucault's 'histoire de la sexualité'?

Nu is je vraag al heel sterk afgebakend, en wordt het voor jezelf ook onmiddellijk heel duidelijk waarover je moet schrijven. Nu kan je aan de hand van deze vraag subvragen opstellen die je in de verschillende onderdelen van je tekst kan gebruiken.

Hoe omschrijft Foucault het concept in dat werk?

Verschild die omschrijving van degene gevonden in voorgaande werken?

Hoe past Foucault het concept toe?

Is Foucaults toepassing consistent met zijn omschrijving?

Kan het concept ook in andere contexten toegepast worden?

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 1.1, 2.3

2.1.2. Claim

In een filosofische paper maakt men een centrale claim die doorheen de paper verdedigd zal worden met behulp van argumenten. De claim wordt geformuleerd in de inleiding en beargumenteerd in het middenstuk van de paper. Het is ook mogelijk je claim pas in de conclusie te vermelden, en daar de claim te verdedigen aan de hand van de gemaakte argumenten in je tekst. Zo behoudt je tekst een zekere spanningsboog. *Sowieso is het noodzakelijk om in de conclusie een centrale claim terug te vinden.*

De claim mag niet te vaag zijn. Het hoeft ook geen grote claim te zijn. Vaak is het zelfs beter om een bescheiden claim te maken die goed onderbouwd kan worden. Controversiële stellingen zijn altijd interessant, maar moeten ook opgevolgd worden met een zeer deftige argumentatie.

Slecht voorbeeld:

Immanuel Kant hangt een deontologische ethiek aan.

Dit is te vaag en bovendien geen interessante claim aangezien weinig mensen het oneens zullen zijn met de stelling. Bovendien moet je specifieker zijn welke deontologische positie Kant precies aanhangt, en in welk werk.

Immanuel Kant verenigt in de Kritik der Praktischen Vernunft het concept van de deugd met de notie van plicht.

Deze claim is veel concreter: het gaat over een concept in een specifiek werk van Kant.

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 1.2

2.1.3. Opbouw

Een goede tekst bestaat uit een titel, een inleiding, een middenstuk – eventueel met extra onderverdelingen – en een conclusie.

Hou je zeker aan de opgegeven lengte. Aan het aantal opgegeven woorden of pagina-aantal kan je afleiden wat er van de tekst verwacht wordt. Als je maar de helft van het opgegeven aantal woorden gebruikt, kan je hieruit afleiden dat je paper niet grondig of uitgebreid genoeg is. Als je het aantal (ver) overschrijdt, kan je nagaan of er delen zijn die weggelaten kunnen worden. Je kunt altijd afvragen of een stuk tekst bijdraagt tot het argument voor je claim: zoniet, mag je het schrappen.

Titel

Bedenk een goede titel die niet te vaag is, maar die ook niet te veel informatie bevat. Een titel moet specifiek genoeg zijn om een idee te kunnen geven over de inhoud van de tekst. Idealiter scheidt de titel de juiste verwachtingen bij de lezer, zodat deze kan inschatten welke tekst hij gaat lezen.

Slecht voorbeeld:

Waarheid

Deze titel is te vaag en te breed. Heb je het over waarheid van proposities, of over waarheid als deugd? Ga je het concept op zich behandelen, of posities over dat concept bij bekende filosofen bestuderen?

Goed voorbeeld:

Een verdediging van Russels correspondentietheorie van de waarheid.

Deze titel scheidt concretere verwachtingen over het soort van tekst dat de lezer gaat lezen: je gaat een traditionele positie over waarheid in de kennisleer verdedigen, en waarschijnlijk ga je daarbij de belangrijkste tegenargumenten behandelen en weerleggen.

Inleiding

De eerder behandelde onderzoeksvraag en claim horen thuis in de inleiding. De inleiding verstrekt ook de nodige achtergrondinformatie om de onderzoeksvraag en de claim te begrijpen. In de inleiding worden de hoofdlijnen van de paper en hun algemene samenhang uiteengezet. Er wordt m.a.w. verteld wat we van de paper mogen verwachten: wat er onderzocht wordt, hoe er geargumenteed zal worden en waarom dit zo gebeurt. Verder kan de inleiding op verschillende manieren aangevuld worden met de volgende elementen:

- Een academische contextualisering van je vraag
- Omschrijving van de probleemstelling
- Begrenzing van het thema
- De verantwoording voor de keuze van je onderwerp en onderzoeksvraag

De volgende drie passen bij langere uiteenzettingen:

- De voornaamste bronnen van informatie
- De redenen voor je onderzoek
- De uiteenzetting van de methodologie

Het spreekt voor zich dat de inleiding van een bachelorproef of masterproef langer en vollediger zal moeten zijn dan de inleiding voor een korte opdracht of paper.

Midden

Het middenstuk is het belangrijkste deel van de paper. In dit deel wordt de centrale claim verdedigd aan de hand van goede argumenten. Het is belangrijk dat deze tekst een goede structuur en indeling bevat.

Zo kan je een middenstuk van je tekst over *Gouvernementalité* bij Foucault opdelen in de volgende stukken:

1. *Gouvernementalité* in *histoire de la sexualité*: omschrijving
2. *Gouvernementalité* in het eerdere werk: de belangrijke verschillen
3. *Gouvernementalité* als concept: doel en toepassing
4. *Gouvernementalité*: andere toepassingsmogelijkheden

Conclusie

In de conclusie worden de voornaamste bevindingen en resultaten van de paper geformuleerd. Het is belangrijk dit te doen op een korte en duidelijke manier. In de conclusie mogen geen nieuwe argumenten aangebracht worden. De conclusie moet immers volgen uit de tekst. Men kan eventueel wel enkele aanbevelingen doen voor verder onderzoek over het behandelde thema. Verder is het ook belangrijk om de inleiding en de conclusie logisch bij elkaar te laten aansluiten. In de conclusie geef je een antwoord op de onderzoeksvraag en geef je weer op welke manier de claim die naar voor gebracht werd in de inleiding ondersteund wordt door de belangrijkste argumenten uit het middenstuk.

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 2.1, 2.2

2.1.4. Structuur

Naast de algemene opbouw van een paper, is het noodzakelijk om ook de verschillende onderdelen van je argumentatie grondig te structureren. Je moet ervan uitgaan dat je lezer lui is en in zijn lectuur bij de hand moet genomen worden. Om de lezer aandachtig te houden en zo min mogelijk ambiguïteit bij hem op te wekken, pas je best de onderstaande drie tips toe.

A. Maak op voorhand zelf een structuur van je argumentatie

Precies omdat de structuur van een paper meer is dan een onderverdeling in inleiding, midden en slot, is het vaak noodzakelijk om voor het eigenlijke schrijven jouw argumentatie in een structuur weer te geven, bijvoorbeeld op een kladblaadje. Zo kan je veel gemakkelijker bij het schrijven zelf aandacht besteden aan de verhoudingen tussen de paragrafen, en de verschillende onderdelen van je argumentatie.

B. Vertel herhaaldelijk wat je al gedaan hebt, en wat je nog gaat doen.

Je maakt de lezer best aan het begin van iedere nieuwe wending nogmaals duidelijk wat je tot dan toe beargumenteerd hebt, alsook wat je in het vervolg nog gaat argumenteren. In de volgende voorbeelden zie je hoe gemakkelijk het soms is je lezer te gidsen doorheen je tekst.

“Voor ik aantoon wat er fout is met het argument voor x, ...”

“In wat volgt verdedig ik eerst positie x aan de hand van de drie argumenten....Ten eerste...Ten tweede...Ten slotte...”

“Als voorbeeld van dit begrip, kan men kijken naar...”

Het is zeer belangrijk om je structuur ook in paragrafen weer te geven. Als je drie argumenten tegen een bepaalde positie formuleert, kan je hiervoor gemakkelijk drie paragrafen tekst reserveren en deze telkens laten beginnen met “ten eerste, enz.”. In het volgende voorbeeld zie je hoe de eerste woorden van iedere paragraaf een duidelijke structuur geven aan de tekst, en een toegankelijker lectuur voor de lezer mogelijk maken.

Ik ga hieronder de positie X verdedigen aan de hand van drie argumenten.

Ten eerste...

Ten tweede...

Ten derde...

Het belangrijkste tegenargument voor X is....

Dit tegenargument is echter fout, omdat...

Daarom denk ik dat positie x de beste is.

Idealiter maken alle paragrafen van je tekst deel uit van een groter geheel waar zij een natuurlijk plaats hebben, als argument of tegenwerping. Het is ook de bedoeling om die verhouding tussen de paragrafen expliciet weer te geven, zowel aan het begin van ieder onderdeel als aan het einde.

C. Maak doordacht gebruik van signaalwoorden

De gemakkelijkste manier om een argument in een tekst te structureren zijn signaalwoorden.

In een filosofische paper zijn de volgende types de belangrijkste:

Tegenstelling:	maar, echter, toch
Conclusie/gevolgtrekking:	dus
Reden:	omdat, daarom, aangezien, immers
Vergelijking:	eveneens, zoals

Het is uiterst belangrijk deze woorden zorgvuldig te benutten! Wanneer je een zin inleidt met “dus”, wordt die zin gelezen alsof zij een concluderende opmerking of een gevolgtrekking zal bevatten. In dat geval moet die conclusie of dat gevolg ook voor de lezer volgen uit wat hiervoor gezegd is. Op eenzelfde wijze is het belangrijk om nauwkeurig om te springen met signaalwoorden als “immers” of “omdat”. Als je schrijft “X omdat Y”, is Y volgens jou een reden om X aan te nemen. Het is eveneens belangrijk bij een vergelijking kort te behandelen wat er precies zo gelijkaardig is tussen comparans en comparandum, en welk inzicht die vergelijking precies oplevert.

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 2.4-2.9

2.1.5. Argumenten

Schrijven in de wijsbegeerte behelst vaak een zoektocht naar argumenten, maar tegelijk ook de anticipatie van mogelijke tegenwerpingen. De belangrijkste voorwaarde voor een goede argumentatie is de duidelijke aanwezigheid van een heldere claim waarvoor de argumentatie bedoeld is. *Probeer dus altijd bij ieder gegeven argument voor ogen te houden welke claim je precies verdedigt.* Verder zijn er een tweetal zaken waar je ook rekening mee moet houden.

A. Gebruik voldoende voorbeelden

Filosofische posities kunnen vaak heel abstract zijn. Het is daarom altijd aangewezen om minstens één voorbeeld te geven van een concreet geval waarop je abstracte analyse van toepassing is. Als je bijvoorbeeld een tekst schrijft over niet-propositionele kennis, gebruik je best ook een voorbeeld om te verduidelijken wat je zegt over niet-propositionele kennis. Het rijden met een fiets zou in dat geval een geschikt voorbeeld zijn. Eens je zo'n voorbeeld hebt geïntroduceerd is het een goed idee er vaker op terug te komen, zodat de lezer kan zien hoe er op verschillende manieren over dat ene voorbeeld kan nagedacht worden.

B. Behandel mogelijke tegenwerpingen

Een goed argument houdt altijd rekening met mogelijke tegenwerpingen. Of je nu argumenteert voor een bepaalde interpretatie van een passage bij een auteur, of je behandelt uitvoerig de voordelen van een deugdethische positie in het abortusdebat, het is

altijd goed om mogelijk bedenkingen bij je argumentatie te anticiperen. Formuleer daarbij zelf de sterkst mogelijke tegenwerping en probeer daarna zo goed als mogelijk de tegenwerping onschadelijk te maken.

Bv. Hegels positie is X, omdat a,b,c...

Maar in de Vorlesungen lijkt Hegel $\sim X$ te zeggen...

De passage in de Vorlesungen zegt echter iets anders, omdat d,e,f...

2.1.6. Gebruik van literatuur

Bij het schrijven van jouw academische tekst is het noodzakelijk gebruik te maken van zowel primaire als secundaire literatuur. Primaire literatuur zijn teksten van auteurs of stromingen die je rechtstreeks behandelt of analyseert. Zo vormt het werk van Plato bijvoorbeeld de primaire literatuur van een tekst over het begrip “vorm” bij Plato. Secundaire literatuur bestaat uit teksten die de behandelde auteurs of stromingen zelf bestuderen. Een werk over het vormbegrip in de vroege dialogen van Plato valt dus onder de categorie van secundaire literatuur. Een goede academische tekst maakt voor haar argumentatie gebruik van zowel primaire als secundaire literatuur.

Je kan deze op twee verschillende manier in jouw tekst verwerken.

A. Citeren

Citeren doe je door een zin of fragment van een auteur woordelijk te herhalen. Wanneer je een auteur citeert, gebruik je aanhalingstekens (“...”) om aan te geven dat iemand anders aan het woord is. Het is aangeraden om niet alleen die ene zin of frase te citeren die je wilt behandelen of gebruiken in je tekst, maar ook de zin of zinnen die daarvoor komen. Op die manier ziet de lezer de directe context van het geciteerde fragment. Wanneer je citeert, zijn de volgende zaken uiterst belangrijk.

- Een citaat spreekt niet voor zich: je moet na het citaat *altijd* verdere uitleg geven over het citaat. In welke context kwam het voor? Waarom is het citaat relevant voor jouw argument? In hoeverre komt het citaat overeen met wat je reeds gezegd hebt, of wijkt het daar precies van af?

- Citeer spaarzaam: een fragment moet belangrijk zijn om geciteerd te worden. Het moet een sleutel zijn om je argumentatie verder te ontsluiten. Je tekst mag nooit een aaneenschakeling zijn van citaten.
- Citeer eerder primaire literatuur: secundaire literatuur citeren, doe je enkel wanneer je direct iets wil zeggen over die secundaire literatuur. Bv. Ross zegt X over Aristoteles: “...” Ross is fout, want...
- Na ieder citaat volgt een juiste referentie!

Zie

ook:

<http://www.ugent.be/student/nl/studeren/taaladvies/schrijven/citeer-en-refereer/citeer.htm>

B. Parafaseren

Bij parafaseren geef je de ideeën van een andere auteur weer in je eigen woorden. Op die manier kan je in één zin een centrale stelling of argumentatie van een ander samenvatten, om die vervolgens te nuanceren, te bevestigen of te weerleggen in je eigen tekst. Let wel op de volgende aandachtspunten.

- Bij een parafrase mag je niet de zinsbouw en volledige formulering van het originele fragment overnemen. Anders moet je citeren en aanhalingstekens gebruiken.
- Je parafrase moet functioneel zijn voor je argument of stelling. Het moet een toegevoegde waarde bieden. Dat filosoof X ooit eens iets gezegd heeft als y is op zich niet voldoende. Sluit hij zich aan bij jouw argument? Wat zijn de verschillen of gelijkenissen? Helpt wat die filosoof zegt om jouw positie duidelijker te maken.
- Maak altijd heel duidelijk dat de parafrase niet jouw woorden zijn. Gebruik bv. “Volgens X geldt...”; “X heeft beargumenteerd dat...”; “In zijn beroemde paper y stelt X dat..., en dit helpt om te begrijpen...”.
- Na iedere parafrase volgt een juiste referentie!

C. Refereren

In sommige gevallen maak je een bepaalde claim in je tekst zonder deze zelf te verantwoorden. In dat geval is het noodzakelijk dat je refereert naar bronnen die dit wil doen. Het is belangrijk dit zo precies als mogelijk te doen.

Vb.

- *De Duitse historicistische traditie begint bij de 18de eeuwse filosoof Chladenius (Beiser 2015, 27).*
Beisers boek *The German Historicist Tradition* is een overzichtswerk over de Duitse historicistische traditie. Op die pagina maakt Beiser deze claim.
- *Volgens Weber et al. moet Hempels deductief nomologisch model voor verklaring begrepen worden als een Carnapiaanse explicatie (Weber et al. 2013, 28)*

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 1.3

2.1.6.1. Citatiestijlen

Een correcte referentie, bibliografie of notenapparaat zijn essentieel. Er bestaat geen universeel aanvaard systeem, maar twee regels liggen aan de grondslag van elk systeem.

1. De noten en de bibliografie moeten de lezer toelaten accuraat de gebruikte bronnen op te sporen.
2. Wanneer je een bepaald systeem gebruikt, doe dat dan consequent.

De volgende stijlen worden vaak gebruikt in de menswetenschappen en wijsbegeerte. De links en stijlgidsen die op de [vakgroepwebsite](#) beschikbaar zijn geven je snel een beeld van de stijl.

APA

Ontwikkeld door de American Psychological Association. Voornamelijk gebruikt in de psychologie, pedagogie en sociale wetenschappen.

Chicago/Turabian

Eén van de oudste stijlen. Veel gebruikt in de sociale wetenschappen, geschiedkunde, de antropologie, enzovoort. Turabian is een vereenvoudigde versie van de Chicago stijl, met als doelpubliek studenten in het hoger onderwijs.

MLA

Huisstijl van de Modern Languages Association. Primaire doelpublieken zijn de taalkunde en literatuurstudies, kunstwetenschappen en 'humanities' in het algemeen.

Harvard System

Bekend systeem waarin in tekstverwijzingen en bibliografie wordt gebruikt, zonder noten.

Oxford System

Systeem met uitgebreid gebruik van voetnoten.

2.1.6.2. Gebruik van bibliografische software

Er bestaan programma's die het je gemakkelijk maken om een bibliografie op te stellen, het citeerproces te stroomlijnen, je bibliografische informatie te ordenen, enzovoort. Deze programma's laten je toe om een bepaalde bibliografie en citeerstijl in te stellen en consequent te gebruiken – op voorwaarde dat je de bibliografische informatie correct hebt ingebracht in het programma. De programma's kunnen ook vanuit je tekstverwerker worden gebruikt en genereren dan een geautomatiseerd voetnotenapparaat en/of bibliografie. **De opleiding raadt haar studenten ten stelligste aan deze software consequent te gebruiken bij iedere schrijftaak.** Wie een academische opleiding gevolgd heeft, wordt immers geacht met deze software te kunnen omgaan.

Belangrijke Tip!

Kijk steeds een keer expliciet na of de output van de software alle noodzakelijke elementen bevat. Soms komen bepaalde elementen (bv. de uitgever of jaar van uitgave) niet in je database te zitten nadat je ze geïmporteerd hebt. In dat geval moet je de database van je software handmatig aanvullen.

Endnote en Reference Manager

De Universiteit Gent heeft een campuslicentie op Endnote en Reference Manager. Informatie over de software vind je op de website van de Directie Informatie- en Communicatietechnologie (DICT). Op [de website van de faculteit](#) vind je een handleiding. Een nadeel van deze twee programma's is dat je ze als student moet gebruiken via Athena.

Zotero

Een uitstekend alternatief is Zotero. Het is een gratis programma, ontwikkeld door de George Mason University. Zotero is een Firefox extensie die je zowel on- als offline kunt gebruiken. Recent introduceerde Zotero ook een stand-alone versie die lokaal kan worden geïnstalleerd en met de meest gangbare webbrowsers kan samenwerken. Meer info en downloaden hier: <http://www.zotero.org/>

Mendeley

Ook Mendeley is een uitstekend gratis alternatief. Meer info en downloaden hier: <http://www.mendeley.com/>

LaTeX

Ook LaTeX beschikt over een uitgebreid refereer- en bibliografiesysteem (BibTeX).

2.1.7. Filosofische terminologie

Het schrijven van een filosofische tekst vereist een zekere gevoeligheid voor precisie in woordgebruik. Als je een tekst aan het schrijven bent over perceptie en je verandert je onderwerp plots naar zintuiglijke ervaring, ben je verkeerd bezig. Het verschil tussen perceptie en ervaring is immers net een open vraag in filosofie; en beiden onverantwoord aan elkaar gelijkschakelen in je tekst, getuigt van een slordige filosofische geest. Eens je een problematiek met bepaalde woorden hebt geïntroduceerd, moet je je hieraan houden. En enkel mits verantwoording kan je daarvan afwijken. Verder is het ook cruciaal bij de bespreking van filosofische theorieën trouw te zijn aan het gebruik van de terminologie van die theorieën. Verwar dus nooit het technische gebruik van een term met wat jij onder die term dagdagelijks verstaat.

Houd ook rekening met de volgende richtlijnen.

- Indien mogelijk gebruik simpele termen. Probeer geen moeilijkere woorden of formuleringen te gebruiken dan strikt noodzakelijk. Filosofie is op zich al complex genoeg.
- Definieer of omschrijf alle filosofische terminologie zo goed als mogelijk. Je mag niet veronderstellen dat je lezer al weet je bedoelt. Over veel concepten bestaat er in de filosofie immers onenigheid. Het is dus belangrijk aan je lezer mee te geven waarover je het precies hebt.
- Wees zo precies als mogelijk. Je tekst moet zo weinig mogelijk ambigue formuleringen bevatten.
- Als een filosoof die je behandelt in je tekst, bepaalde terminologie gebruikt, moet je deze in je behandeling overnemen. Indien je dit niet doet, moet je expliciet argumenteren waarom je een andere terminologie gebruikt.

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 3.2, 3.3, 3.5

2.1.8. Spelling en Stijl

Niet enkel de inhoud van de tekst is belangrijk. Het is ook belangrijk dat deze inhoud op een correcte manier wordt weergegeven, dat wil zeggen zonder spellingsfouten en met een correcte stijl.

Spelling

Er zijn verschillende manieren om spellingsfouten te vermijden. Je kan een spellingscontrole laten uitvoeren door je tekstverwerker. Het is belangrijk om je tekst verschillende keren na te lezen. Het kan helpen om de tekst even te laten liggen en om de tekst op papier na te lezen in plaats van op een computerscherm. Als schrijver lees je vaak over kleine foutjes heen. Daarom is het ook een goed idee om je tekst te laten nalezen door iemand anders.

Het project taalonthaal organiseert specifieke lessenreeksen en individuele sessies rond taal en tekst. In hun archief vind je ook handige taaltips terug. Bezoek hun website (www.taalonthaal.ugent.be) voor meer informatie.

Schrijfstijl

Academische papers moeten in een correcte, academische stijl geschreven worden. Sommige teksten zijn bijvoorbeeld te persoonlijk, te journalistiek of te plechtig. Een academische stijl is een zakelijke, neutrale, objectieve en genuanceerde stijl. Je moet hiervoor het evenwicht vinden met betrekking tot de volgende aandachtspunten: Moeilijkheid, exactheid, informatiedichtheid, aantrekkelijkheid en afstandelijkheid.

Een academische tekst mag niet te moeilijk maar ook niet te eenvoudig zijn. De tekst mag niet te vaag zijn (en moet dus voldoende exact zijn). Je moet ook een goed evenwicht vinden wat de informatiedichtheid betreft. Te weinig informatie meegeven is niet goed, maar te veel informatie willen verwerken kan ook een slechte tekst opleveren. De tekst moet aangenaam en aantrekkelijk om lezen zijn. Zo mag hij niet te droog zijn, maar anderzijds mag het academische karakter ook niet in gedrang komen door, bijvoorbeeld, een te sensationele tekst. Tot slot moet men een goed evenwicht vinden tussen een informele of formele stijl. De vermelde thema's worden uitgebreider uitgewerkt tijdens de aanbevolen sessie academisch schrijven van taalonthaal.

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 3.1, 3.7, 4

2.1.9. Lay-out

Een ander belangrijk vormelijk aspect van de paper is de lay-out. Een goede lay-out werkt een duidelijke structuur, een goede leesbaarheid en geloofwaardigheid in de hand. Veel aspecten van de lay-out kunnen vrij ingevuld worden, toch geven we hier een lijst van minimale voorwaarden waaraan je tekst altijd moet voldoen. Het is belangrijk om de beslissingen met betrekking tot de lay-out **consistent toe te passen**. Op de website van de faculteit vind je handige sjablonen terug voor het schrijven van bachelortaken, de masterproef of een doctoraat: <http://www.flw.ugent.be/node/472>.

- Voorzie voldoende witruimte zodat de tekst rustiger en aangenamer oogt.
- Kies een interlinie tussen één en anderhalf (idealiter 1,15).
- Kies leesbare letters: kleine, proportionele blokletters met schreefjes zoals Garamond, Cambria of Times New Roman.

- Nummer de pagina's rechts of in het midden. Gebruik Romeinse cijfers voor het voorwoord en de inhoudsopgave. Onderdruk de paginanummering op het titelblad.
- Schrijf geen punt op het einde van een titel; uitroeptekens of vraagtekens kunnen wel. Afkortingen worden ook beter vermeden in titels of tussenkoppen.
- Wees consequent bij de indeling in alinea's: gebruik 'return' of witruimte, maar niet beiden.
- Begin een nieuw hoofdstuk steeds op een nieuwe pagina.
- Gebruik geen KAPITALEN om een woord te benadrukken. Zet de termen die je wil benadrukken liever in **vetjes**. Overdrijf hier echter niet mee, anders verliest het zijn effect.
- Gebruik bij het opsommen van nummers wanneer de volgorde van de elementen niet willekeurig is of wanneer je het aantal elementen wil benadrukken. Gebruik andere opsommingstekens wanneer de volgorde willekeurig is. Gebruik doorheen je paper steeds dezelfde tekens.
- Kijk je paper op het einde na op dubbele spaties. Die kan je opsporen en vervangen via de functie 'find/replace'.

Je kan meer tips vinden via de volgende link:
<http://www.ugent.be/student/nl/studeren/taaladvies/schrijven/verzorg-je-lay-out>

Zie ook *Vademecum Taalonthaal*: 5

2.1.10. Schrijftips

- Bewaar je werk nooit enkel op je PC of laptop, maar ook steeds op ofwel een memory-stick ofwel ergens online (dropbox, google, ...). Wat je schrijft, is immers waardevol en kan niet zomaar gereproduceerd worden.
- Als je met verschillende versies van een tekst werkt, benoem ze dan op zo'n manier dat je weet welke tekst de finale is op het moment dat je jouw tekst moet doorsturen.
- Je verandert best de naam van het finale document naar een overzichtelijke bestandsnaam, bv. Naam_Voor naam_paper_vak.doc
- Vergeet niet naam, academiejaar, richting, vak en datum te vermelden bij aanvang van de paper.

2.2. Specifieke tekstvormen

2.2.1. Examenvragen

Het voorbereiden van een goed examenantwoord begint bij het instuderen van de stof. Examenvragen peilen naar je inzicht in de leerstof en in de structuur van de cursus. *Inzicht* en *structuur* zijn de cruciale begrippen wanneer het gaat over examenantwoorden. (Voor verdere informatie over efficiënt studeren, zie de brochure 'Denk Wijzer': <http://www.opleidingen.ugent.be/studiekiezer/nl/brochure/denkwijzer.pdf>. Deze brochure bevat ook een onderdeel over het afleggen van examens)

2.2.2. Schrijven van een abstract

Een abstract is een korte samenvatting van de inhoud van je paper. Na het lezen van je abstract, moet je lezer een algemeen idee hebben van de stelling die je verdedigt in je paper, de manier waarop je deze verdedigt, en eventueel je positie ten opzichte van bestaande literatuur over het onderwerp.

Hieronder vind je enkele recente voorbeelden van abstracts in academische tijdschriften van verschillende disciplines:

"It is a tenet of the prevailing ethic in medicine that competent adults have the 'right to know' information necessary to make informed decisions about their healthcare. Whether there is a 'right not to know' unwanted information is more hotly debated. When deciding whether or not to override a competent adult's desire not to know his/her HIV result, a desire to respect patient autonomy can be seen to pull in both directions. We thus conclude that there is not a very strong presumption on the side of non-disclosure but rather the adult's interest in not knowing must be weighed against the potential harms and benefits of disclosure for both the individual and others. This does not, however, negate the fact that patients retain a right to refuse an HIVtest and this is so even where issues of bodily integrity are not at stake. This

implies that explicit consent should still be sought for HIV testing, at least where there is some possibility that the patient may refuse, or want more information, if given the chance.”

Youngs, Jonathan, and Joshua Simmonds. “HIV and the Right Not to Know.” *Journal of Medical Ethics*, November 24, 2015. doi:10.1136/medethics-2015-102956.

“This paper provides a new analysis and critique of Rawlsian public reason’s handling of the abortion question. It is often claimed that public reason is indeterminate on abortion, because it cannot say enough about prenatal moral status, or give content to the (allegedly) political value which Rawls calls ‘respect for human life’. I argue that public reason requires much greater argumentative restraint from citizens debating abortion than critics have acknowledged. Beyond the preliminary observation that fetuses do not meet the criteria of political personhood, I contend, public reasoners may say nothing about prenatal moral status. Indeed, respect for human life (as distinct from respect for persons) is not, I show, a genuine political value, whose interpretation lies within public reason’s remit. This fact does not, however, prevent deliberators from drawing determinate conclusions regarding the law of abortion. Instead, I show, public reason has radically permissive implications for the legal regulation of feticide, inclining heavily towards the view that abortion should be allowed with little or no qualification, right until birth. I end by giving grounds for thinking that, even if the argumentative restraint which public reason enjoins over prenatal moral status does not generate indeterminacy, it is nonetheless objectionable.”

Williams, Jeremy. “Public Reason and Prenatal Moral Status.” *The Journal of Ethics* 19, no. 1 (2015): 23–52. doi:10.1007/s10892-015-9190-9.

“In their paper Nothing but the Truth Andreas Pietz and Umberto Rivieccio present Exactly True Logic (ETL), an interesting variation upon the four-valued logic for first-degree entailment FDE that was given by Belnap and Dunn in the 1970s. Pietz & Rivieccio provide this logic with a Hilbert-style axiomatisation and write that finding a nice sequent calculus for the logic will presumably not be easy. But a sequent calculus can be given and in this paper we will show that a calculus for the Belnap-Dunn logic we have defined earlier can in fact be reused for the purpose of characterising ETL, provided a small alteration is made—initial assignments of signs to the sentences of a sequent to be proved must be different from those used for characterising FDE. While Pietz & Rivieccio define ETL on the language of classical propositional logic we also study its consequence relation on an extension of this

language that is functionally complete for the underlying four truth values. On this extension the calculus gets a multiple-tree character—two proof trees may be needed to establish one proof.”

Wintein, Stefan, and Reinhard Muskens. “A Gentzen Calculus for Nothing but the Truth.” *Journal of Philosophical Logic*, 2015, 1–15. doi:10.1007/s10992-015-9385-3.

“Interpreters of the Phaedo often cite the Pythagorean context of the dialogue as a source of influence on the demanding conception of philosophy defended therein. Sandra Peterson offers a striking account of that influence: the Pythagorean sympathies of Socrates’s interlocutors lead him to defend a conception of philosophy that captures their commitments, but that he himself rejects. Call this the Strong Influence Thesis (SIT). Peterson defends SIT by attempting to demonstrate a mismatch between the conception of philosophy espoused by Socrates in the Apology and ‘true philosophy’ as described in the Phaedo. Assessing this defence thus requires a detailed examination of both sides of the comparison. This paper undertakes that task. I argue that when the beliefs and norms that define both philosophical lives are correctly understood, the appearance of a significant mismatch fades away. The life of true philosophy realizes the Apology ideal of caring most about wisdom, truth, and the best possible state of the soul.”

Butler, Travis. “Socrates and Philosophical Practice.” *British Journal for the History of Philosophy* 23, no. 5 (2015): 821–42. doi:10.1080/09608788.2015.1044887.

Zoals je kan afleiden uit deze voorbeelden, bevat een goed abstract (meestal) volgende informatie:

- Een samenvatting in één of twee zinnen van de centrale claim(s) of vraagstelling van de paper.
- Een samenvatting van de argumentatie voor deze claim of de manier waarop de vraagstelling behandeld wordt.
- Een situering van de claim of vraagstelling ten opzichte van de bestaande literatuur. Eventueel ook een korte uitleg over de relevantie van de claim of vraagstelling.
- Een samenvatting van de conclusie of verdere vragen die door de paper worden opgeroepen.

Het proberen schrijven van een abstract is daarom ook een goede test voor jezelf. Als je moeite hebt met het schrijven ervan, is dit meestal een aanwijzing dat er ergens een probleem is met de boodschap van je tekst. Misschien is het voor jezelf nog niet echt duidelijk wat de centrale claim is die je naar voor wil brengen in je paper? Misschien ontbreekt er structuur in je paper, waardoor het moeilijk is deze samen te vatten in het abstract? Om deze redenen kan het schrijven van een abstract een nuttige oefening zijn en je helpen bij het schrijven en herwerken van een paper. Doe dit dus niet alleen wanneer je er om gevraagd wordt, maar gebruik het als een (tussentijdse) test! Slaag je erin een abstract te schrijven waarin je de centrale claim en het argument van de paper kan samenvatten in een beperkt aantal woorden, dan heb je een goede paper geschreven.

2.2.3. Bachelorproef

De opleiding voorziet een apart document met waarin de doelstellingen van en vereisten voor de bachelorproef worden opgesomd: <http://www.philosophy.ugent.be/file/228>.

De [opgesomde criteria in 2.1](#) worden ook gebruikt om de bachelorproef te beoordelen. Zorg er dus voor dat je tekst minstens aan dezelfde standaarden voldoet.

2.2.4. Masterproef

De opleiding heeft een 'masterproefbrochure' samengesteld waarin je alle relevante informatie vindt over het schrijven van een masterproef in de opleiding Wijsbegeerte en Moraalwetenschap. Je kan deze brochure downloaden via volgende link: <http://www.philosophy.ugent.be/file/226>

Opnieuw geldt ook hier dat er moet voldaan worden aan [de standaarden uit 2.1](#).

2.3. Presentaties geven

Tijdens je studie zal je op verschillende momenten mondelinge presentaties moeten geven over een paper of de bevindingen van je onderzoek. Bij het voorbereiden van een presentatie moet je verschillende beslissingen maken over vormelijke en inhoudelijke aspecten van de presentatie. We geven een aantal aanbevelingen mee voor het maken van een goede presentatie. In 2.4.3 geven we tips voor het presenteren zelf.

2.3.1. Vorm

- Beperk het aantal tekst en informatie op de slides. Werk met kernwoorden i.p.v. met volzinnen. De powerpoint mag enkel een begeleidende rol spelen voor wat de spreker zegt. Volg dus nooit jouw powerpoint, maar zorg eerder dat je powerpoint jou volgt.
- Kies een schreefloos lettertype. Dat leest makkelijker op digitale projectie.
- Gebruik nooit een corpgrootte kleiner dan 22 pt.
- Te veel speciale effecten en achtergronden leiden de aandacht af. Spring sober en functioneel met hen om.
- Zorg dat de tekst altijd leesbaar is. Let op bij het combineren van kleur in tekst en achtergrond. Een projectie bevat minder contrast dan een scherm. Als je dus niet helemaal zeker bent over de leesbaarheid op het scherm, zal het zeker niet leesbaar zijn bij projectie. Zwarte tekst op een witte achtergrond werkt altijd. Als je een eigen kleurenschema wilt gebruiken, bezoek dan een website die je daarbij kan helpen, zoals <https://color.adobe.com>.
- Zet woorden die je wil accentueren in het cursief of het vet (en niet in hoofdletters of onderstreept).
- Wees consequent in het gebruik van de lay-out doorheen de volledige presentatie.
- Je eerste slide bestaat uit je titel, en in kleiner formaat je naam
- Je laatste slide is een conclusie, waarop je kort de belangrijkste elementen van je presentatie samenvat. Houd je presentatie ook op die slide bij de discussie. Zo hebben de vraagstellers voortdurend een visuele representatie van je belangrijkste punten. Neem, indien nodig, een bibliografie op in je presentatie, maar toon deze enkel indien het relevant wordt in de discussie.

2.3.2. Inhoud

- De algemene structuur van een presentatie bestaat uit een inleiding, middenstuk en een conclusie.
- Stel in de inleiding je claim voor en geef een overzicht van wat je zal behandelen in de presentatie. Om je onderwerp te introduceren kan je altijd gebruik maken van een sprekende anekdote of een typerend voorbeeld. Een goede presentatie komt dan op

die anekdote of dat voorbeeld terug naar het einde toe om aan te tonen wat de relevantie er nu precies van was.

- Zorg dat het middenstuk een goede structuur en logische samenhang heeft.
- Het gebruik van inzichtelijke (tussen)titels geeft meer structuur aan je presentatie. Je kan je tussentitels ook altijd structureren aan de hand van nummers.
- Selecteer op voorhand grondig wat je zal vermelden. Wees bondig en verlies jezelf niet in details. Je kan immers niet alles zeggen wat je geschreven of bedacht hebt. Vermeld enkel wat het publiek nodig heeft om je argument te begrijpen.
- Herhaal in de conclusie de belangrijkste punten.

2.4.3 De presentatie geven

- Blijf binnen de aangegeven tijd. Je haasten om binnen de tijd te blijven komt de presentatie niet ten goede. De conclusie is een belangrijk deel van de presentatie, daarom heb je voldoende tijd nodig om die rustig uit te leggen.
- Het is belangrijk je presentatie op voorhand in te oefenen, zo kan je weten hoe lang je presentatie zal duren en krijg je inzicht in de moeilijke punten of slides van je presentatie. Oefen het gerust meer dan één keer, en denk achteraf over mogelijke verbetering die je kan aanbrengen in je formuleringen, structuur, voorbeelden, enz. Enkel geoefende presentaties zijn goede presentaties. Een lesgever heeft snel door of een student aandacht besteed heeft aan het inoefenen of niet.
- Lees je tekst niet af en leer je presentatie ook niet uit het hoofd, zorg dat je het op een natuurlijke manier kan vertellen. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat je goed weet hoe de structuur van je presentatie in elkaar zit (denk altijd over je presentatie als een driedelige structuur, met een inleiding, een argumentatie, en een slot). Dit vereist uiteraard dat je de presentatie meerdere keren hebt geoefend.
- Verzorg je taalgebruik. Vermijd dialectische termen en articuleer duidelijk. Let ook op het volume van je stem. Als je ziet dat mensen moeite hebben om je te horen, probeer dan luider te spreken.
- Verzorg je lichaamshouding. Kijk altijd naar je volledige publiek: je moet een overzicht hebben op de volledige zaal. Loop niet te veel heen en weer. Dat is enerverend.
- Tijdens de vragensessie is het mogelijk dat je een vraag niet goed begrepen hebt. In dat geval is het aangewezen dat je de vraag zelf nog eens probeert samen te vatten, en vervolgens vraagt of je de vraag goed begrepen hebt. Dit is beleefd en vermijdt onnodige verwarring.

3. Bibliotheek en andere diensten

3.1. De universiteitsbibliotheek

De universiteitsbibliotheek bestaat in feite uit een netwerk van bibliotheken (cf. <http://lib.ugent.be/en/libraries>). Het meest in het oog springende deel van dit netwerk is uiteraard de Boekentoren, waar de centrale collectie van de universiteit is in onder gebracht. Naast de Boekentoren zijn er nog de verschillende facultaire bibliotheken. In wat volgt zal er vooral uitleg gegeven worden over de werking van de Boekentoren en de bibliotheek van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte.

De catalogus van de bibliotheek kan geraadpleegd worden via de site <http://lib.ugent.be>.¹ Wanneer je bijvoorbeeld wilt weten welke boeken van Martin Heidegger er allemaal beschikbaar zijn, typ je de naam “Martin Heidegger” in als zoekopdracht. Je krijgt vervolgens een overzicht van alle werken van Heidegger die beschikbaar zijn in de bibliotheek. Wanneer je op de knop “Services” naast de titel van het werk klikt, krijg je informatie over de bibliotheek waar dit werk zich bevindt.

Kiezen we er bijvoorbeeld voor om meer informatie te krijgen over het werk ‘Einleitung in die Philosophie’, dan krijgen we volgend beeld:

¹ De website van de Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte bevat een tutorial die uitleg geeft over het opzoeken via de website. Zie 5.2. hieronder.

Services

📍 Book Tower Open print view

Location: BIB.V.012271/27 Sint-Hubertusstraat 8
9000 Gent

✓ **Available for loan, request from depot first**

[View on Google Maps](#)

[Request](#) 📞 09/264.94.55 ✉ libservice@ugent.be

Mon	7 Dec 2015	closed	verhuis / moving
Tue	8 Dec 2015	closed	verhuis / moving
Wed	9 Dec 2015	closed	verhuis / moving
Thu	10 Dec 2015	closed	verhuis / moving
Fri	11 Dec 2015	closed	verhuis / moving
Sat	12 Dec 2015	closed	
Sun	13 Dec 2015	closed	

[More opening hours](#)

📍 LWBIB - Philosophy and Moral Sciences Open print view

Location: LWBIB.L27.08.H.A.0102 Rozier 44 (vleugel Loveling)
9000 Gent

✓ **Available for loan**

[View on Google Maps](#)

[Request](#) 📞 09/331.33.89 ✉ lib.flw@ugent.be

Mon	7 Dec 2015	09:00-20:00	
Tue	8 Dec 2015	09:00-20:00	
Wed	9 Dec 2015	09:00-20:00	
Thu	10 Dec 2015	09:00-20:00	
Fri	11 Dec 2015	09:00-17:00	
Sat	12 Dec 2015	closed	
Sun	13 Dec 2015	closed	

[More opening hours](#)

Elk boek in de bibliotheek heeft een bepaalde code, die de locatie van het boek weergeeft. Elke bibliotheek heeft een eigen code. Codes van boeken in de Boekentoren beginnen met BIB., die van boeken in de Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte met LWBIB. De Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte is verder opgedeeld in collecties. De boeken van de collectie Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen beginnen met de code LWBIB.L27.

3.1.1. Boekentoren

Boeken die zich in het depot van de Boekentoren bevinden, moeten opgevraagd worden. Hierboven zie je bijvoorbeeld dat er een versie van Heideggers 'Einleitung in die Philosophie' beschikbaar is in het depot. Om dit werk te ontlenen dien je op de knop 'Request' te klikken. Indien je nog niet aangemeld bent met je UGent-account, zal je gevraagd worden dit nu te doen. Je gebruikt hiervoor dezelfde inloggegevens als degene die je gebruikt voor Webmail en Minerva. Hierna krijg je volgend beeld:

Available for loan, request from depot first

Item	 <p>book Einleitung in die Philosophie Martin Heidegger Location: BIB.V.012271/27</p>
E-mail address *	<input type="text" value="REDACTED"/>
Phone number	<input type="text"/>
	<small>If you supply a phone number, we'll also send you notifications by SMS</small>
Notes & remarks	<input type="text"/>
	<input type="button" value="Request"/>

Wanneer je nogmaals op 'Request' klikt, heb je het boek aangevraagd. Je krijgt via mail (of via SMS wanneer je je gsm-nummer hebt opgegeven) bericht wanneer je je boek kan afhalen aan de balie van de centrale bibliotheek.

3.1.2. Facultaire bibliotheek

De website van de Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte (<http://www.flw.ugent.be/bibliotheek>) bevat nuttige informatie over de actuele openingsuren van de bibliotheek, nieuws, en activiteiten die er georganiseerd worden.

Op deze website vind je ook tutorials over het gebruik van de bibliotheek en de bibliotheeksite:

<http://www.flw.ugent.be/bibliotheek/diensten/informatievaardigheden/tutorials#UGent>

De collectie Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen heeft een eigen onderdeel op de website, waar je onder andere een overzicht krijgt van nieuwe aanwinsten:

<http://www.flw.ugent.be/collecties/wijsbegeerte/filosofie>

De collectie Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen (L27) bevindt zich op de tweede verdieping van de vleugel Loveling. Deze vleugel bereik je door de Rozier binnen te gaan via de hoofdingang en na het binnenkomen onmiddellijk naar links te gaan.

De collectie zelf is thematisch ingedeeld. Een overzicht van de indeling en organisatie van de collectie vind je hier:

<http://www.flw.ugent.be/file/1011>

Het is nooit een slecht idee om eens een uurtje vrij te maken om onze collectie van dichtbij te leren kennen. Soms vind je in de materiële orde van de boeken bronnen die je nooit had kunnen terugvinden in de virtuele orde (via databases). Een goede onderzoeker zit niet alleen achter haar computer bronnen op te zoeken, maar stapt altijd eens door haar veld (in het geval van filosofen, is dat meestal een afdeling van de bib).

3.1.3. ILL

De collectie van elke bibliotheek is beperkt. Om hieraan tegemoet te komen, biedt de universiteitsbibliotheek de dienst 'Interlibrary Loan' (ILL) aan. Via deze dienst kan je een bepaald boek aanvragen, waarna de mensen van de universiteitsbibliotheek zullen proberen dit boek via een andere bibliotheek te ontlenen. Net zoals bij het opvragen van een werk bij de Boekentoren, wordt je op de hoogte gebracht wanneer het opgevraagde werk aangekomen is.

Om een werk aan te vragen via ILL, ga je naar de startpagina van de bibliotheek, en klik je op 'Document delivery'. Je krijgt vervolgens een pagina te zien met informatie over de dienst (Waaronder de prijzen. **Let dus op:** de dienst is betalend!). Klik op de blauwe knop 'Start online request here' om het werk aan te vragen. Indien nodig zal de site vragen om je aan te melden met je UGent-account (zie 5.1. hierboven). Je kan kiezen om een artikel, een boek, of een hoofdstuk uit een boek te bestellen. In het eerste en laatste geval gaat het om een scan of kopie die je toegestuurd zal krijgen.

3.1.4. Online diensten van de bibliotheek

3.1.4.1. VPN

Om thuis gebruik te kunnen maken van speciale online diensten van de universiteit (zoals bijvoorbeeld het downloaden van bepaalde artikels), is het nodig een VPN-verbinding op te zetten. Hoe je dit doet, wordt uitgelegd op volgende site:

<http://helpdesk.ugent.be/vpn/>

Wanneer je gebruik maakt van een pc binnen het UGent-netwerk (bijvoorbeeld in een PC-knooppunt), heb je automatisch toegang tot deze diensten. Deze diensten bevatten onder andere het raadplegen van catalogi.

<http://lib.ugent.be/nl/catalog/type:database/faculty:LW>

Een overzicht van online catalogi die relevant kunnen zijn voor wijsbegeerte en/of moraalwetenschap, vind je op: <http://www.flw.ugent.be/collecties/wijsbegeerte/filosofie>. (Zie ook supra in het onderdeel 'Heuristiek Bronnen')

Het is ten stelligste aangeraden om je VPN verbinding zo snel mogelijk in orde te maken: het maakt de noodzakelijke zoekopdrachten voor héél veel taken veel gemakkelijker, indien je deze ook thuis of op kot kan uitvoeren.

3.1.4.2. Artikels downloaden

Wanneer je via het UGent-netwerk (of via VPN) op Google Scholar, JSTOR, of enkele andere databases zoekt naar artikels, krijg je veel vaker de mogelijkheid om pdf-versies van een artikel te downloaden! In Google Scholar wordt dit bijvoorbeeld weergegeven door "Fulltext@UGent":

Persons, situations, and **virtue ethics**

JM Doris - Nous, 1998 - Wiley Online Library

Imagine a person making a call in a suburban shopping plaza. As the caller leaves the phone booth, along comes Alice, who drops a folder full of papers that scatter in the caller's path. Will the caller stop and help before the only copy of Alice's magnum opus is trampled ...

Geciteerd door 300 Verwante artikelen Alle 4 versies Web of Science: 98 Citeren Opslaan

[PDF] van jstor.org
Fulltext@UGent

Wanneer je op "Fulltext@Ugent" klikt, kom je terecht op de website van de universiteitsbibliotheek, waar er een link gegeven wordt via dewelke je het artikel kan downloaden.

3.2. Andere diensten

3.2.1. Taalonthaal

Taalonthaal biedt ondersteuning bij de taalkundige aspecten van het academisch schrijven, zowel grammaticaal als vormelijk. Ze organiseren lessenreeksen en bieden ook online materiaal aan. Het is ook mogelijk om een afspraak te maken voor individuele begeleiding.

Voor meer info: <http://www.taalonthaal.ugent.be/>

3.2.2. Taaladvies

Waar Taalonthaal een specifiek initiatief is van de faculteit Letteren en Wijsbegeerte, gaat Taaladvies algemeen uit van de universiteit.

Op de website vind je tips en documentatie over het schrijven van papers, en de aard van academisch Nederlands. (De info omtrent het schrijven van papers vind je hier: <http://www.ugent.be/student/nl/studeren/taaladvies/schrijven>)

Via de website kan je ook contact opnemen met de 'taaladviseurs'. Je kan via de site een afspraak maken met die mensen om individuele begeleiding te krijgen.

De dienst taaladvies biedt onder andere begeleiding voor anderstalige studenten.

Voor meer info: <http://www.ugent.be/student/nl/studeren/taaladvies>

3.2.3. Studiebegeleiding

Voor eerstejaarsstudenten is er mogelijkheid tot studiebegeleiding, zowel individueel als in groep.

Voor meer info: <http://www.flw.ugent.be/studiebegeleiding/eerstejaars>

3.2.4. Studiebegeleiding en advies

De UGent voorziet in een uitgebreid aanbod studiebegeleiding en advies tijdens je studies: je kan terecht bij studieadviseurs, studentenpsychologen, het Aanspreekpunt student & functiebeperking en de studie- en trajectbegeleiders van je faculteit.

Voor meer info over **studieadviseurs**:

<http://www.ugent.be/student/nl/studeren/studiebegeleiding/afdeling-studieadvies>

Voor meer info over **studentenpsychologen**:

<http://www.ugent.be/student/nl/studeren/studiebegeleiding/studentenpsychologen>

Voor meer info over **studeren met een functiebeperking**:

<http://www.ugent.be/student/nl/administratie/flexibel-studeren/bijzonder-statuut/functiebeperking>

3.2.5. PC-Knooppunt Letteren en Wijsbegeerte

De faculteit voorziet studenten van de mogelijkheid om computers te gebruiken in het PC-knooppunt. In deze knooppunten heb je toegang tot het UGent-netwerk en kan je gebruik maken van de online diensten die via de universiteit worden aangeboden.

Voor meer info, zie: <http://www.flw.ugent.be/pcknooppunten>.

3.2.6. Varia

Schrijfhulp Nederlands

Zie: <http://schrijfhulp.taalunie.org/schrijfhulp>

Op deze website is het mogelijk een in het Nederlands geschreven tekst stapsgewijs te controleren. Je kopieert een tekst naar de pagina, waarna je op gestructureerde wijze geholpen wordt om te kijken naar de structuur, stijl, en spelling van je tekst.

Taaladvies

Zie: <http://taaladvies.net/>

Op deze website van de Taalunie vind je verdere tips met betrekking tot het correct gebruik van de Nederlandse taal.

4. Verdere literatuur

Er bestaat een hele resem van literatuur over het schrijven van een filosofische papers. Voor studenten die graag nog verdere inspiratie willen opdoen, kunnen we volgende teksten aanraden:

Bij The Writing Center van de University of North Carolina at Chapel Hill vind je een schat aan informatie en tips die je bij het denk- en schrijfproces kunnen helpen. Een aanrader. (Sommigen lezen best ook het onderdeel over 'procrastination,' oftewel 'uitstellen):

<https://writingcenter.unc.edu/>

Prof. F.A. Muller (Faculteit der Wijsbegeerte Erasmus Universiteit Rotterdam) heeft een uitstekende "Schrijfwijzer Wijsbegeerte" geschreven die je kan helpen bij alle fasen van het denk-, onderzoeks- en schrijfproces. Een aanrader:

<http://www.philosophy.ugent.be/file/185>